

Umeå kristna friskoleförening

Organisationsnummer 894002-8478

Beslut efter uppföljning för fritidshem

efter tillsyn av Umeå kristna friskoleförening

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen kan vid uppföljningen av tidigare beslut konstatera att Umeå kristna friskoleförening och rektorn vidtagit åtgärder som medfört att de påtalade bristerna rörande bedömningsområdet *Förutsättningar för utbildningen* har blivit avhjälpna. Den pedagogiska verksamheten utgår numera från och omfattar bestämmelserna i skollagen och de delar av läroplanen som avser verksamheten för fritidshem.

Skolinspektionen bedömer dock att Umeå kristna friskoleförening fortsatt brister i sitt målinriktade arbete med att motverka kränkande behandling. Detta då det ännu saknas en plan mot kränkande behandling som omfattar verksamheten vid fritidshemmet.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshem på huvudmannanivå fortfarande inte tillfullo uppfyller författningarnas krav. Detta eftersom huvudmannen inte dokumenterar sitt kvalitetsarbete.

Ärendet

Bakgrund och utredning

Skolinspektionen genomförde under år 2019 tillsyn av Umeå kristna friskoleförening (894002-8478). I beslut den 11 mars 2020 förelades huvudmannen att vidta åtgärder för att rätta till brister i verksamheten för fritidshem. Bristerna gällde bedömningsområdena *Förutsättningar för utbildningen* och *Styrning och utveckling av utbildningen*.

Under hösten 2020 har Skolinspektionen följt upp huvudmannens arbete med att åtgärda de påtalade bristerna i ovanstående beslut. Skolinspektionen besökte skolan den 3 november 2020 och genomförde då intervjuer med elever, lärare och elevhälsa. Den 13 november 2020 hölls intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen. Skolinspektionen har mottagit dokumentation såväl före, under, som i tiden efter skolbesöket.

De uppgifter som framkom vid intervjuerna har sammanställts i ett protokoll. Protokollet samt den dokumentation som getts in i ärendet har kommunicerats med huvudmannen.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Umeå kristna friskoleförening att **senast den 20 september 2021** avhjälpa påtalade brister genom att vidta följande åtgärder:

- Upprätta en årlig plan mot kränkande behandling som uppfyller skollagens krav och som återspeglar förhållandena vid fritidshemmet (6 kap. 6–8 §§ skollagen).
- Dokumentera det kvalitetsarbete som huvudmannen bedriver avseende fritidshemmet (4 kap. 3, 5 och 6 §§ skollagen).

Föreläggandet gäller omedelbart.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag som ovan redovisas skriftligen till Skolinspektionen. Redovisningen skickas till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Skolinspektionen avslutar tillsynen gällande de tidigare påtalade bristerna inom bedömningsområdet *Förutsättningar för utbildningen* eftersom Umeå kristna friskoleförening vidtagit sådana åtgärder att bristerna avhjälpes.

Motivering till beslutet

Föreläggande

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning och utredning

Skolinspektionen konstaterar att det vid Mariaskolan utarbetats en plan mot kränkande behandling för läsåret 2020/21. Planen ifråga omfattar dock inte verksamheten vid fritidshemmet och anger inte vilka specifika förutsättningar och behov som finns där och vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling vid fritidshemmet. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att den brist som påtalades i beslutet från mars 2020 kvarstår.

Utredningen i ärendet visar att skolan ännu inte kartlagt verksamheten vid fritidshemmet för att få information om elevernas upplevelse av trygghet och trivsel. Det verkar också oklart hur kartläggningen ska genomföras och när detta ska ske. Huvudmannen har i intervju uppgett att det någon gång mellan sportlovet och påsklovet 2021 ska genomföras en enkät för eleverna vid fritidshemmet. Enligt huvudmannen är det rektorn som ansvarar för att detta sker. Rektorn har dock i intervju beskrivit att det inte kommer att genomföras någon enkät. Rektorn inledde, som det får förstås, under höstterminen 2020 ett arbete som innebär att han genom enskilda samtal med eleverna vid fritidshemmet påbörjat en kartläggning av verksamheten. Samtalen ska ligga till grund för det arbete som skolan ska genomföra i syfte att förebygga och förhindra kränkande behandling vid fritidshemmet. Rektorn hade vid tidpunkten för Skolinspektionens intervju ännu inte genomfört samtal med alla elever vid fritidshemmet.

Skolinspektionen konstaterar att Mariaskolan fortsatt saknar en plan mot kränkande behandling som återspeglar förhållandena vid fritidshemmet. En plan mot kränkande behandling är ett centralt dokument i en skolas arbete med att bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det är därför angeläget att huvudmannen säkerställer att det utarbetas en plan mot kränkande behandling som även omfattar verksamheten vid fritidshemmet. Skolinspektionen förelägger därför huvudmannen på nytt att vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt 6 kap. 6 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. I 6 kap. 7 § skollagen stadgas att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av förarbetena (prop. 2005/06:38 s 145 och 2009/10:165 s 331) till ovanstående bestämmelser framgår bland annat följande. Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Detta innebär bland annat att det ska upprättas en årlig plan för att förhindra mobbning och annan kränkande behandling av barn och elever i verksamheten. Planen ska vara anpassad efter de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Planen ska dels ta sikte på ingripanden i akuta situationer, dels avse både förebyggande och uppföljande verksamhet. Den ska innehålla rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras med mera.

Systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå

Skolinspektionens bedömning och utredning

Skolinspektionen bedömer att Umeå kristna friskoleförening fortsatt brister i sitt systematiska kvalitetsarbete för fritidshem. Detta eftersom huvudmannen inte dokumenterar kvalitetsarbetet på huvudmannanivå.

Av dokumentation och intervjuer med rektorn och representanter för Umeå kristna friskoleförening framgår att huvudmannen i sin uppföljning av verksamheten för fritidshem på huvudmannanivå använder sig av ett särskilt frågeformulär. Rektorn ska vid fyra olika tillfällen under läsåret redovisa sin syn på hur väl verksamheten motsvarar de mål och bestämmelser som gäller för utbildningen inom särskilt utvalda områden. Rektorn har beskrivit att han därefter för samtal med skolchefen om innehållet i dokumentet och sina slutsatser inom de olika områdena. Skolinspektionen har fått ta del av ifrågavarande frågeformulär. Av utredningen framgår även att huvudmannen tar del av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå.

Det har inte tillfullo gått att klarlägga vad som sker i tiden efter det att huvudmannen fått ta del av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå och då rektorn besvarat frågeformuläret och man fört samtal om underlaget ifråga. Det är bland annat ottydligt i vilken utsträckning som analys sker av måluppfyllelsen och resultaten på

huvudmannanivå och vem eller vilka som gör detta. Vidare är det oklart hur besluten om utvecklingsområden och förbättringsåtgärder på huvudmannanivå tas fram och vem eller vilka som gör detta. Enligt Skolinspektionens mening kan otydligheterna och oklarheterna ovan delvis förklaras av att det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshem vid Mariaskolan i Umeå till sin inriktning och utformning inte tillfullo utgår från de i lagen två angivna nivåerna, nämligen skolenhetsnivå och huvudmannanivå.

För en enskild huvudman som i likhet med Umeå kristna friskoleförening endast bedriver utbildning vid en skolenhet så kan arbetet med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling på huvudmannanivå och skolenhetsnivå ske i ett sammanhang. Det är dock viktigt att man särskiljer nivåerna åt och att huvudmannen tar ansvar för det som hör till det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för utbildningen och som en del av detta ansvar ingår att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten utifrån det kvalitetsarbete som utarbetats på skolenhetsnivå.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att huvudmannen följer upp resultaten och måluppfyllelsen på huvudmannanivå. Det är dock oklart i vilken utsträckning som analys av resultaten och måluppfyllelsen samt beslut om utvecklingsområden och förbättringsåtgärder sker på huvudmannanivå. Helt klart är dock att det saknas en dokumentation över det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå för fritidshem. Den dokumentation som skickats in rör det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå. Umeå kristna friskoleförening måste därför se till att dokumentera det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Dokumentationen ska innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder.

Rättslig reglering

Enligt 4 kap. 3 § skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. I 4 kap. 5 § skollagen föreskrivs att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Av 4 kap. 6 § skollagen framgår att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som omnämnts ovan ska även genomföras på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå, 4 kap. 4 § skollagen.

Av förarbetena (prop. 2009/10:165 s 305 f.) till ovanstående bestämmelser framgår bland annat följande. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen vilket ger huvudmannen en central roll när det gäller att bedriva ett kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet. Kvalitetsarbetet på huvudmannanivå ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. När det gäller en enskild huvudman som bedriver utbildning vid endast en skolenhet bör arbetet med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling på

huvudmannanivå och skolenhetsnivå kunna ske i ett sammanhang, då begreppen huvudman och skolenhet för fristående verksamheter i dessa fall många gånger sammanfaller. Dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet bör innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder.

Avhjälpta brister i verksamheten

Förutsättningar för utbildningen

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Umeå kristna friskoleförening inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Undervisningen i fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande samt kompletterar förskoleklassen och skolan (14 kap. 2 § skollagen; Lgr 11, 4 Fritidshemmets syfte).
- Rektorn leder den pedagogiska verksamheten i enlighet med målen i läroplanen (2 kap. 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning och utredning

Skolinspektionen bedömer att bristerna inom bedömningsområdet *Förutsättningar för utbildningen* är avhjälpta.

Av utredningen i ärendet framgår att huvudmannen och rektorn vidtagit flera åtgärder för att säkerställa att den pedagogiska verksamheten vid fritidshemmet utgår från och omfattar bestämmelserna i skollagen och de delar av läroplanen som avser verksamheten för fritidshem. Det finns numera en planering och ett schema för utbildningen och undervisningen vid fritidshemmet. Av planeringen och schemat framgår till exempel hur genomförandet av undervisningen ska gå till. I dokumentationen redogörs även för vilka delar av det centrala innehållet i läroplanen som behandlas då olika områden/aktiviteter genomförs. Det har även utarbetats en så kallad "loggbok" som används vid planeringen och genomförandet av undervisningen vid fritidshemmet. "Loggboken" utgör även en del av det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshem.

I "loggboken" anges vilka aktiviteter som genomförts vid fritidshemmet, när detta skett samt vem av pedagogerna som ansvarat för aktiviteten. Ansvarig pedagog ska även fylla i uppgifter om vilka områden i läroplanen för fritidshemmet som behandlats och det finns även en kolumn där pedagogen ska utvärdera den genomförda aktiviteten och/eller nedteckna sina observationer. "Loggboken" hänvisar till de förmågor som eleverna genom undervisningen i fritidshemmet ska ges förutsättningar att utveckla. Det är också dessa förmågor som ansvarig pedagog har att referera till när han eller hon ska ange vad den genomförda aktiviteten innehållit. Den "loggbok" som Skolinspektionen fått ta del av avser höstterminen 2020.

Lärare som undervisar vid fritidshemmet har i intervju beskrivit att arbetet och undervisningen i fritidshemmet blivit mer strukturerat. Vidare framgår av intervju

med lärare att rektorn besökt fritidshemmet några gånger per vecka under höstterminen 2020 för att se hur verksamheten fortlöper. Uppgifterna bekräftas av rektorn. Rektorn har dokumenterat de iakttagelser som han gjort vid sina besök i fritidshemmet. Rektorn har beskrivit att i de fall han uppmärksammat avvikelser från planeringen så följer han upp dessa och för samtal med personalen om orsakerna till avvikelserna. Som en del i uppföljningen av arbetet vid fritidshemmet har rektorn även fört enskilda samtal med några elever vid fritidshemmet. Samtalen har dokumenterats.

Enligt rektorn förs regelbundet samtal om planeringen och genomförandet av undervisningen vid fritidshemmet. "Loggboken" säkerställer enligt rektorn att lärarna arbetar efter de mål som anges i läroplanen. Rektorn uppger även att han använder innehållet i "loggboken" för att följa upp arbetet vid fritidshemmet och för att se om någon av de i läroplanen angivna förmågorna fått för lite utrymme i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att bristerna inom bedömningsområdet *Förutsättningar för utbildningen* är avhjälpna.

På Skolinspektionens vägnar

2021-02-22

X Eva-Lena Ölund-Brändström

Eva-Lena Ölund Brändström

Beslutsfattare

Signerat av: Eva-Lena Ölund Brändström

2021-02-22

X Ginger Zakrisson

Ginger Zakrisson

Föredragande

Signerat av: Ginger Zakrisson

Beslutet är fattat efter föredragning. I ärendets slutgiltiga handläggning har regionstabsjuristen Jonas Hedström samt utredarna Maud Karlström och Ylva Ohlsson deltagit.